

KALENDARIUM ROCZNIC LITERACKICH W 2012 ROKU

2012 – Rokiem Korczaka, Kraszewskiego i ks. Skargi

STYCZEŃ

3.01 John Ronald Reuel Tolkien (3.01.1892 – 2.09.1973) – angielski pisarz i filolog. Zdobył międzynarodowy rozgłos dzięki baśniowemu cyklowi powieściowemu *Władca Pierścieni*. W ten sposób stał się jednym z prekursorów współczesnej literatury fantastyki.

120. rocznica urodzin.

4.01 Harlan Coben (4.01.1962-) – amerykański pisarz, autor powieści kryminalnych.

50. rocznica urodzin.

5.01 Umberto Eco (5.01.1932-) – włoski filozof, mediewista, pisarz i felietonista, eseista, bibliofil. Sukces medialny osiągnął dzięki powieściom takim jak *Imię róży* i *Wahadło Foucaulta*.

80. rocznica urodzin.

7.01 Henryk Bardijewski (7.01.1932-) – polski prozaik, satyryk, autor sztuk scenicznych i słuchowisk oraz tekstów dla kabaretów literackich.

80. rocznica urodzin.

10.01 Melchior Wańkowicz (10.01.1892 – 10.09.1974) – polski pisarz, dziennikarz, reportażysta i publicysta. Stworzył własny typ powieści reportażowej.

120. rocznica urodzin.

15.01 Molière (fr. Molière), właściwie Jean Baptiste Poquelin (**15.01.1622 – 17.02.1673**) – francuski komediopisarz, uważany za najwybitniejszego pisarza w historii literatury francuskiej.

390. rocznica urodzin.

17.01 Camilo José Cela Trulock (11.05.1916 – 17.01.2002) – hiszpański prozaik. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1989. Z uzasadnienia komisji noblowskiej, dostał ją za bogatą i mocną prozę, która z powściągliwym współczuciem ukazuje bezbronne istnienie człowieka.

10. rocznica śmierci.

18.01 Alan Alexander Milne (18.01.1882 – 31.01.1956) – angielski pisarz. Nadzwyczajną popularność zdobył książkami dla dzieci: *Kubuś Puchatek* oraz *Chatka Puchatka*, przemawiającymi zarówno do dzieci, jak i dorosłych.

130. rocznica urodzin.

21.01 Alfred Szklarski pseud. Alfred Bronowski (2.01.1912 – 9.04.1992) – polski pisarz. Autor cyklu znakomych powieści przygodowych dla młodzieży.

100. rocznica urodzin.

20. rocznica śmierci.

25.01 Marian Brandys (25.01.1912 – 20.11.1998) – polski prozaik, publicysta, pisarz historyczny, korespondent prasowy i reporter.

100. rocznica urodzin.

25.01 Virginia Woolf właśc. Adeline Virginia Stephen (**25.01.1882 – 28.03.1941**) – angielska pisarka i feministka, uważana za jedną z twórczyń nowoczesnej powieści.

130. rocznica urodzin.

28.01 Astrid Lindgren (14.11.1907 – 28.01.2002) – szwedzka pisarka. Autorka książek dla dzieci. W swojej twórczości odnowiła gatunek baśni fantastycznej, nawiązywała do powieści to-

trzykowskiej i detektywistycznej, odeszła od natrętnego moralizatorstwa i dydaktyzmu.

10. rocznica śmierci.

29.01 Olga Tokarczuk (29.01.1962-) – polska pisarka, eseistka, autorka scenariuszy, poetka, psycholog, laureatka nagrody literackiej Nike.

50. rocznica urodzin.

LUTY

2.02 James Augustine Aloysius Joyce (2.02.1882 – 13.01.1941) – irlandzki pisarz tworzący w języku angielskim, uważany za jednego z najwybitniejszych twórców nowoczesnej prozy.

130. rocznica urodzin.

3.02 Arnold Mostowicz (6.04.1914 – 3.02.2002) – polski pisarz, dziennikarz, tłumacz, lekarz i popularyzator nauki.

10. rocznica śmierci.

7.02 Karol Dickens, właśc. Charles Dickens (**7.02.1812 – 9.04.1870**) – angielski powieściopisarz. Uznawany za najwybitniejszego przedstawiciela powieści społeczno-obyczajowej w drugiej połowie XIX wieku w Anglii.

100. rocznica urodzin.

8.02 Tadeusz Gajcy, pseud. *Karol Topornicki, Witold Orczyk, Roman Oścień* (**8.02.1922 – 20.08.1944**) – polski poeta, żołnierz Armii Krajowej. Jego liryka przechodziła od baśniowo-onirycznych wizji ku poetyce apokaliptycznej.

90. rocznica urodzin.

10.02 Władysław Broniewski (17.12.1897 – 10.02.1962) – polski poeta, twórca liryki rewolucyjnej, tłumacz, żołnierz, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej.

50. rocznica śmierci.

10.02 Knut Hamsun, właśc. Knut Pedersen (**4.08.1859 – 10.02.1952**) – norweski pisarz. Zapoczątkował kierunek subiektywistyczny w literaturze norweskiej. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1920 za książkę *Błogosławieństwo ziemi*.

60. rocznica śmierci.

11.02 Marian Hemar, właśc. Jan Marian Heschels (**06.04.1901 – 11.02.1972**) – polski poeta, satyryk, komediopisarz, dramaturg, tłumacz, autor tekstów piosenek.

40. rocznica śmierci.

19.02 Zygmunt hrabia Krasiński (19.02.1812 – 23.02.1859) – polski poeta, dramaturg, powieściopisarz, epistolograf, zaliczany niegdyś do romantycznej „trójcy wieszczów”.

200. rocznica urodzin.

20.02 Pierre Boule (20.02.1912 – 30.01.1994) – francuski pisarz i dyplomata, z zawodu inżynier. Najbardziej znany jako autor powieści: *Most na rzece Kwai* oraz *Planeta małp*.

100. rocznica urodzin.

22.02 Elżbieta Jackiewiczowa (22.02.1902 – 31.02.1976) – polska powieściopisarka, publicystka, pedagog.

110. rocznica urodzin.

24.02 Zofia Chądzyńska, z domu *Szymanowska* (**24.02.1912 – 23.09.2003**) – polska pisarka, tłumaczka, popularyzatorka literatury iberoamerykańskiej.

100. rocznica urodzin.

25.02 Karl Friedrich May, Karol May (25.02.1842 – 30.03.1912) – niemiecki powieściopisarz, znany głównie z powieści przygodowych o „Dzikim Zachodzie”. Autor najpopularniejszych i najlepiej sprzedających się książek w historii literatury niemieckiej.

170. rocznica urodzin.

100. rocznica śmierci.

26.02 Julian Ejsmond (26.02.1892 – 29.06.1930) – polski poeta i bajkopisarz. Autor nastrojowych wierszy i pełnych humoru bajek.

120. rocznica urodzin.

26.02 Victor Marie Hugo (26.02.1802 – 22.05.1885) – francuski pisarz, poeta, dramaturg i polityk. Uznawany jest za czołowego przedstawiciela romantyzmu francuskiego.

210. rocznica urodzin.

27.02 Maria Ludwika Kownacka (11.09.1894 – 27.02.1982) – polska pisarka. Autorka książek dla dzieci i młodzieży. Współzałożycielka Teatru Lalki i Aktora „Baj”.

30. rocznica śmierci.

27.02 Teofil Lenartowicz (27.02.1822 – 3.02.1893) – polski poeta, pisarz, rzeźbiarz, epistolograf.

190. rocznica urodzin.

27.02 John Ernest Steinbeck (27.02.1902 – 20.02.1968) – amerykański pisarz i reporter. Laureat Nagrody Nobla z dziedziny literatury w 1962 r.

Jeden z najwybitniejszych twórców realistycznej powieści protestu społecznego.

110. rocznica urodzin.

28.02 Hugo Kollątaj herbu Kotwica (1.04.1750 – 28.02.1812) – polski polityk, publicysta oświeceniowy, katolicki prezbiter, kanonik, satyryk, geograf, w latach 1783-1786 rektor Komisji Edukacji Narodowej.

200. rocznica śmierci.

MARZEC

4.03 Nikołaj Wasiljewicz Gogol (1.04.1809 – 4.03.1852) – rosyjski pisarz, poeta, dramaturg i publicysta pochodzenia ukraińskiego.

160. rocznica śmierci.

4.03 Ryszard Kapuściński (4.03.1932 – 23.01.2007) – polski reportażysta, publicysta, poeta i fotograf, zwany „cesarzem reportażu”.

80. rocznica urodzin.

18.03 John Hoyer Updike (18.03.1932 – 27.01.2009) – amerykański pisarz, autor powieści, poezji i opowiadań.

80. rocznica urodzin.

22.03 Johann Wolfgang von Goethe (28.08.1749 – 22.03.1832) – najwybitniejszy niemiecki poeta okresu romantyzmu i jeden z najbardziej znaczących w skali światowej dramaturg, prozaik, uczonec, polityk, wolnomularz.

180. rocznica śmierci.

21.03 Andrzej Bursa (21.03.1932 – 15.11.1957) – polski poeta, prozaik, dramaturg i dziennikarz, należał do tzw. pokolenia „Współczesności”, zaliczany do kręgu poetów wyklętych.

80. rocznica urodzin.

23.03 Stendhal właśc. Henri Beyle (**23.01.1783 – 23.03.1842**) – francuski pisarz epoki romantyzmu. Prekursor realizmu w literaturze.

170. rocznica śmierci.

25.03 Wiesław Myśliwski (25.03.1932-) – polski pisarz, kreujący wizję chłopskiego losu i tradycyjnej wspólnoty wiejskiej w perspektywie uniwersalnych prawd o świecie i człowieku. Dwukrotny laureat nagrody literackiej Nike.

80. rocznica urodzin.

KWIECIEŃ

1.04 Józef Mackiewicz h. Bożawola (1.04. 1902 – 31.01.1985) – polski pisarz i publicysta.

110. rocznica urodzin.

2.04 Joanna Chmielewska, właśc. Irena Barbara Kühn (**2.04.1932-**) – autorka powieści sensacyjnych, kryminalnych, komedii obyczajowych, a także książek dla dzieci i młodzieży.

80. rocznica urodzin.

2.04 Ferenc Molnár, właśc. Ferenc Neumann (**12.01.1878 – 2.04.1952**) – węgierski pisarz, dramaturg i dziennikarz, od 1937 r. na emigracji.

60. rocznica śmierci.

6.04 Isaac Asimov (2.01.1920 – 6.04.1992) – amerykański pisarz pochodzenia rosyjskiego. Jeden z najwybitniejszych twórców prozy fantastyczno-naukowej.

20. rocznica śmierci.

28.04 Alistair MacLean (28.04.1922 – 2.02.1987) – szkocki pisarz, autor wielu popularnych powieści o tematyce sensacyjnej, kryminalnej i wojennej.

90. rocznica urodzin.

MAJ

10.05 Andrzej Waligórski (20.10.1926 – 10.05.1992) – polski poeta, satyryk, dziennikarz, aktor, długoletni współpracownik Polskiego Radia we Wrocławiu. Zastąpił jako twórca tekstów piosenek wykonywanych m.in. przez Tadeusza Chyłę („Ballada o Cysorzu”) i Olka Grotowskiego z Małgorzatą Zwierzchowską (ok. tysiąca piosenek). Sam określał siebie często jako tekściarza.

20. rocznica śmierci.

14.05 Johan August Strindberg (22.01.1849 – 14.05.1912) – szwedzki pisarz. Mistrz dramatu naturalistycznego i prekursor dramatu ekspresjonistycznego.

100. rocznica śmierci.

16.05 Jerzy Krzysztoń (23.03.1931 – 16.05.1982) – polski prozaik, dramatopisarz, reportażysta i tłumacz. Był też autorem licznych słuchowisk radiowych oraz tłumaczem z języka angielskiego.

30. rocznica śmierci.

19.05 Bolesław Prus, właśc. Aleksander Głowacki (**20.08.1847 – 19.05.1912**) – polski powie-

ściopisarz, nowelista i dziennikarz okresu pozytywizmu, współtwórca polskiego realizmu, kronikarz Warszawy, myśliciel i popularyzator wiedzy, działacz społeczny.

100. rocznica śmierci.

20.05 Sigrund Undset (20.05.1882 – 10.06.1949) – norweska powieściopisarka, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1928 r.

130. rocznica urodzin.

23.05 Maria Konopnicka z domu Wasilowska, pseud. Jan Sawa (23.05.1842 – 08.10.1910) – polska poetka i nowelistka okresu realizmu, krytyk literacki, publicystka, tłumaczka i działaczka na rzecz praw kobiet.

170. rocznica urodzin.

24.05 Michał Choromański (22.06.1904 – 24.05.1972) – polski pisarz i dramaturg. Jego twórczość nawiązuje do tradycji modernistycznych i nurtu współczesnej prozy groteskowej.

40. rocznica śmierci.

28.05 Patrick White (28.05.1912 – 30.09.1990) – australijski prozaik, poeta i dramatopisarz. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1973.

100. rocznica urodzin.

CZERWIEC

1.06 Henryk Worcell właśc. Tadeusz Kurtyka (1.08.1909 – 1.06.1982) – polski prozaik i publicysta, znany m.in. z zekranizowanych dzieł pt. *Zakłete rewiry* i *Grzech Antoniego Grudy*.

30. rocznica śmierci.

3.06 Adolf Dygasiński (7.03.1839 – 3.06.1902) – polski powieściopisarz, publicysta, pedagog, jeden z głównych przedstawicieli naturalizmu w literaturze polskiej.

110. rocznica śmierci.

6.06 Jerzy Broszkiewicz (6.06.1922 – 4.10.1993) – polski prozaik, dramatopisarz, eseista i publicysta.

90. rocznica urodzin.

25.06 Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, właśc. Wilhelm (24.01.1776 – 25.06.1822) – niemiecki pisarz, kompozytor i rysownik, także wybitny prawnik. Jeden z najwszechstronniejszych twórców epoki romantyzmu.

190. rocznica śmierci.

28.06 Jean-Jacques Rousseau (28.06.1712 – 2.07.1778) – francuski pisarz, filozof, teoretyk wychowania.

300. rocznica urodzin.

30.06 Miron Białoszewski (30.06.1922 – 17.06.1983) – polski poeta, prozaik, twórca teatralny.

90. rocznica urodzin.

LIPIEC

6.07 William Cuthbert Faulkner (25.09.1897 – 6.07.1962) – amerykański powieściopisarz i nowelista. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1950.

50. rocznica śmierci.

6.07 Kenneth Grahame (8.03.1859 – 6.07.1932) – brytyjski ekonomista i pisarz, pochodzenia szkockiego. Współcześnie ceniony przede wszystkim za baśń *O czym szumią wierzby*.

80. rocznica śmierci.

4.07 Percy Bysshe Shelley (4.07.1792 – 8.07.1822) – angielski poeta i dramaturg. Jeden z czołowych przedstawicieli angielskiego romantyzmu.

220. rocznica urodzin.

190. rocznica śmierci.

24.07 Aleksander Dumas zw. Dumas ojciec (24.07.1802 – 5.12.1870) – pisarz francuski. Był jednym z najbardziej płodnych i najczęściej wystawianych autorów swego czasu.

210. rocznica urodzin.

28.07 Józef Ignacy Kraszewski pseud. B. Bolesławita (28.07.1812 – 19.03.1887) – polski pisarz, publicysta, wydawca, historyk, działacz społeczny i polityczny, autor z największą liczbą wydanych książek i wierszy w historii literatury polskiej.

200. rocznica urodzin.

SIERPIEŃ

1.08 Leon Kruczkowski (28.06.1900 – 1.08.1962) – pisarz i publicysta.

50. rocznica śmierci.

2.08 Isabel Allende Llona (2.08.1942-) – chilijska pisarka. Jej ojciec, Tomás Allende był sekretarzem ambasady Chile w Peru, a kuzyn ojca, Salvador Allende, prezydentem chilijskim.

70. rocznica urodzin.

6.08 Janusz Korczak, właśc. Henryk Goldszmit, ps. Stary Doktor lub pandoktor (22.06.1878 – ok. 6.08.1942) – polski pedagog, publicysta, pisarz, lekarz, działacz społeczny. Prekursor walki na rzecz praw dzieci i ich równouprawnienia. Jego twórczość literacka dla dzieci i o dzieciach łączy humanitaryzm i głęboką znajomość psychiki dziecięcej z liryzmem, humorem i fantazją. Swe poglądy pedagogiczne zawarł w tetralogii „Jak kochać dziecko i utworze programowym: Prawo dziecka do szacunku”. Był współorganizatorem zakładu wychowawczego „Nasz Dom” dla dzieci polskich. W sierpniu 1942 r., mimo szansy opuszczenia getta, pozostał ze swymi podopiecznymi i wywieziony wraz z nimi do obozu zagłady w Treblince został zamordowany.

70. rocznica śmierci.

10.08 Jerzy Pilch (10.08.1952-) – polski pisarz, publicysta, dramaturg i scenarzysta filmowy.

60. rocznica urodzin.

17.08 Vidiadhar Surajprasad Naipaul (17.08.1932-) – brytyjski prozaik i eseista, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 2001.

80. rocznica urodzin.

20.08 Danuta Bieńkowska (31.01.1920 – 20.08.1992) – polska pisarka, autorka utworów dla młodzieży, eseistka, tłumaczka literatury rumuńskiej.

20. rocznica śmierci.

29.08 Sebastian Fabian Klonowicz (niekiedy Klonowicz), łac. Sebastianus Acernus (ok. 1545 – 29.08.1602) – polski poeta, kompozytor, wykładowca w Akademii Zamojskiej, sympatyk ruchu reformacyjnego. Tłumacz dzieł Katona i Erazma z Rotterdamu.

410. rocznica śmierci.

WRZESIEŃ

7.09 Karen Blixen, właśc. Karen Christence Blixen-Finecke, pseud. Isak Dinesen, Pierre Andrézel (17.04.1885 – 7.09.1962) – duńska pisarka, znana głównie ze wspomnień o swoim życiu w Kenii, wydanych jako *Pożegnanie z Afryką*.

50. rocznica śmierci.

13.09 Michel Eyquem de Montaigne (28.02.1533 – 13.09.1592) – francuski pisarz i filozof – humanista; jeden z głównych przedstawicieli renesansu. Jest uważany za twórcę eseju (od „Essais”), jako nowego gatunku literackiego.

420. rocznica śmierci.

11.09 Jerzy Afanasjew (11.09.1932 – 26.09.1991) – polski pisarz, poeta i reżyser. Współtwórca kultowego teatru studenckiego „Bim-Bom” (1954) oraz „Cyrku Rodziny Afanasjewa Tralabomba”. Autor ponad 30 książek (poezja i proza).

80. rocznica urodzin.

21.09 Sir Walter Scott (15.08.1771 – 21.09.1832) – szkocki i angielski powieściopisarz i poeta. Przedstawiciel historyzmu romantycznego.

180. rocznica śmierci.

27.09 Piotr Skarga właśc. Piotr Powęski (ur. w lutym 1536 – 27.09.1612) – polski pisarz, kaznodzieja, teolog, czołowy polski przedstawiciel kontrreformacji.

400. rocznica śmierci.

29.09 Émile Zola (02.04.1840 – 29.09.1902) – francuski pisarz, główny przedstawiciel i teoretyk naturalizmu.

110. rocznica śmierci.

PAŹDZIERNIK

27.10 Sylvia Plath (27.10.1932 – 11.02.1963) – amerykańska poetka, pisarka i eseistka, zaliczana do kręgu poetów konfesyjnych.

80. rocznica urodzin.

31.10 Jean Améry, właśc. Hans (Chaim) Mayer (31.10.1912 – 17.10.1978) – austriacki pisarz, publicysta i eseista.

100. rocznica urodzin.

LISTOPAD

2.11 Zbigniew Safjan (2.11.1922-) – polski scenarzysta, pisarz i dziennikarz. Były redaktor naczelny „Słowa Żydowskiego”.

90. rocznica urodzin.

6.11 Artur Adam Międzyrzeczki (6.11.1922 – 2.11.1996) – polski poeta, eseista, prozaik, tłumacz literatury francuskiej i anglosaskiej, autor słów piosenek.

90. rocznica urodzin.

6.11 Michael Cunningham (6.11.1952-) – amerykański pisarz. W 1998 r. wydał książkę pt. *Go-dziny*, która jest uznawana za jego najlepsze dzieło.

60. rocznica urodzin.

11.11 Kurt Vonnegut, jr. (11.11.1922 – 11.04.2007) – amerykański pisarz i publicysta, kojarzony z literaturą postmodernistyczną i science-fiction.

90. rocznica urodzin.

12.11 Tadeusz Borowski (12.11.1922 – 3.07.1951) – polski poeta, prozaik, publicysta.

90. rocznica urodzin.

16.11 José Saramago (16.11.1922 – 18.06.2010) – portugalski pisarz, prozaik, poeta, felietonista, dramatopisarz. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1998 r. Połączył w swoich dziełach mity, historie swojego kraju oraz surrealistyczne wyobrażenia.

90. rocznica urodzin.

18.11 Paul Éluard, właśc. Eugène Grindel (14.12.1895 – 18.11.1952) – francuski poeta, związany z dadaizmem i surrealizmem. Znany zwłaszcza z wysublimowanej, wizyjnej liryki miłosnej.

60. rocznica śmierci.

18.11 Marcel Proust (10.07.1871 – 18.11.1922) – francuski pisarz. Pozostawał pod wpływem myśli estetycznej J. Ruskina.

90. rocznica śmierci.

25.11 Lope Félix de Vega Carpio (25.11.1562 – 27.08.1635) – hiszpański pisarz. Twórca teatru narodowego.

450. rocznica urodzin.

29.11 Louisa May Alcott (29.11.1832 – 6.03.1888) – amerykańska pisarka, jedna z pionerek literatury kobiecej i powieści dla dziewcząt w Stanach Zjednoczonych.

180. rocznica urodzin.

GRUDZIEŃ

2.12 Franciszek Ksawery Dmochowski (2.12.1762 – 20.06.1808) – polski działacz polityczny, publicysta, poeta, tłumacz, wydawca.

250. rocznica urodzin.

2.12 Wincenty Pol, pseud. Janusz, (20.04.1807 – 2.12.1872) – polski poeta, geograf, kawaler Orderu Virtuti Militari.

140. rocznica śmierci.

8.12 Bjørnstjerne Martinus Bjørnson (8.12.1832 – 26.04.1910) – norweski prozaik, dramatopisarz, poeta i publicysta. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1903 r.

180. rocznica urodzin.

10.12 Jerzy Turowicz (10.12.1912 – 27.01.1999) – polski dziennikarz i publicysta, redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”.

100. rocznica urodzin.

11.12 Zofia Bystrzycka (11.12.1922 – 4.01.2011) – polska powieściopisarka, korespondentka wojenna.

90. rocznica urodzin.

23.12 Krystyna Kofta (23.12.1942-) – polska pisarka, plastyk i felietonistka („Twój Styl”, „Przeгляд”). Prezentuje przekonania feministyczne.

70. rocznica urodzin.

24.12 Louis Aragon (3.10.1897 – 24.12.1982) – francuski powieściopisarz i poeta. Współzałożyciel grupy nadrealistów.

30. rocznica śmierci.

28.12 Pío Baroja y Nessi (28.12.1872 – 30.10.1956) – hiszpański pisarz, pochodzenia baskijskiego. Przedstawiciel pokolenia 1898.

140. rocznica urodzin.

1572 Andrzej Piotr Modrzewski herbu Jastrzębiec, znany jako **Andrzej Frycz Modrzewski (1503-1572)** – polski pisarz polityczny okresu renesansu, reformator społeczny, myśliciel. W swoich pismach podejmował zagadnienia równości wszystkich stanów wobec prawa, podniesienia stanu oświaty i ekumenizmu.

440. rocznica śmierci.

DOROTA SKOTNICKA

dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. Poli Gojawicyńskiej w Podkowie Leśnej

LAUREACI LITERACKIEJ NAGRODY NOBLA

Kalendarz rocznic 2012

STYCZEŃ

10.01 GABRIELA MISTRAL

55. rocznica śmierci – 1957.

Nagroda Nobla w 1945.

Urodziła się 7.04.1889 r., poetka chilijska, pierwsza laureata literackiej Nagrody Nobla z Ameryki Południowej. Nagrodzona za poezję prawdziwego uczucia, czyniącą jej imię symbolem idealistycznych dążeń dla całej Ameryki Łacińskiej. Zbiory wierszy: *Sonety śmierci* (1911); *Niepocieszenie* (1922); *Czułość* (1924), *Karczowanie* (1938); *Tłocznia* (1954).

LUTY

16. 02 GIOSUÈ CARDUCCI

105. rocznica śmierci – 1907.

Nagroda Nobla w 1906.

Urodził się 27.07.1835 r., poeta i krytyk włoski. Autor licznych esejów, traktatów i szkiców na tematy literackie, naukowe i polityczne. Nagrodę Nobla otrzymał „nie tylko za głęboką wiedzę i krytyczny umysł, ale przede wszystkim za twórczą energię, świeżość stylu i siłę liryczną, tak charakterystyczną dla jego poetyckich arcydzieł”. Utwory: *Harfa włoska: antologia religijnych, moralizatorskich i patriotycznych wierszy poetów włoskich* (1855); *Rymy* (1857); *Levia Gravia* (1861-71); *Rymy nowe* (1861-87); *Jamby i epody* (1867-79); *Ody barbarzyńskie* (1877-89); *Juvenalia* (1880).

19.02 KNUT HAMSUN,

właśc. Knud Pedersen

60. rocznica śmierci – 1952.

Nagroda Nobla w 1920.

Urodził się 4.08.1859 r. Powieściopisarz i dramaturg norweski. Literacką Nagrodę Nobla otrzymał za powieść *Błogosławieństwo ziemi* – hymn na cześć życia i natury. Utwory: *Zagadkowy człowiek* (1877); *Björger* (1878); *Z życia duchowego nowoczesnej Ameryki* (1889); *Głód* (1890); *Nieświadome życie duszy* (1891); *Misteria* (1892); *Redaktor Lyne* (1893); *Nowizna* (1893); *Pan* (1894); *U bram państwa* (1895); *Wiktoria* (1898); *Gra życia* (1896); *Zorza wieczorna* (1897); *W krainie przygody* (1903); *Księżniczka Tamara* (1903); *Dziki chór* (1904); *Marzyciele* (1904); *Pod jesienną gwiazdą* (1906); *Benoni* (1908); *Róża* (1908); *Wędrowiec grający na niemych strunach* (1909); *Ostatnia ra-*

dość (1912); *Dzieci swego czasu* (1913); *Miasto Segelfoss* (1917); *Błogosławieństwo ziemi* (1917); *Kobiety u studni* (1920); *Ostatni rozdział* (1923); *Włóczęgi* (1927); *August Powsinoga* (1930); *A życie toczy się dalej* (1933); *Pierścień zamknął się* (1936); *Na zarośniętych ścieżkach* (1949).

27.02 JOHN STEINBECK

110. rocznica urodzin – 1902.

Nagroda Nobla w 1962.

Zmarł 20.12.1968 r. Amerykański pisarz i reporter. Na podstawie jego utworów powstało kilkanaście filmów, jeden z najbardziej poczytnych pisarzy amerykańskich. Nagrodzony najwyższą nagrodą literacką za „realistyczny i poetycki dar, połączony z subtelnym humorem i ostrym widzeniem spraw społecznych”. Utwory: *Złota czara* (1929); *Pastwiska niebieskie* (1932); *Do nieznanego Boga* (1933); *Tortilla Flat* (1935); *W wątpliwej walce* (1936); *Myszy i ludzie* (1937); *Długa dolina* (1938); *Grona gniewu* (1939); *Bomby w dół* (1942); *Księżyc zaszedł* (1942); *Ulica nadbrzeżna* (1944); *Była raz wojna* (1946); *Zagubiony autobus* (1947); *Perła* (1948); *Na wschód od Edenu* (1952); *Zima naszej goryczy* (1961); *Podróże z Charleyem* (1962).

KWIECIEŃ

16.04 YASUNARI KAWABATA

40. rocznica śmierci – 1972.

Nagroda Nobla w 1968.

Urodził się 11.06.1899 r. Poeta, prozaik i eseista japoński. Nagrodzony za „mistrzostwo pisarskie, które oddaje istotę japońskiej świadomości”. Promotor kierunku modernistycznego w literaturze japońskiej opartego na nonsensualizmie. Utwory: *Dziennik szesnastolatka* (1925); *Tancerka z Izu* (1925); *Ozdoby emocjonalne* (1926); *Kryształowa fontanna* (1931); *Pieśń liryczna* (1932); *Oczy w chwili śmierci* (1932); *Ptaki i zwierzęta* (1933); *Kraina śniegu* (1934); *Tysiąc żurawi* (1949); *Głos góry* (1949-54); *Jeziro* (1954); *Piękno i smutek* (1961-63); *Stara stolica* (1961); *Śpiące piękności* (1961).

23.04 HALLDÒR KILJAN LAXNESS

110. rocznica urodzin – 1902.

Nagroda Nobla w 1955.

Zmarł 8.02.1998 r. w Reykjavíku. Poeta, prozaik i dramaturg islandzki. Nagrodzony za „wyrazistą siłę epicką, która odrodziła wielką sztukę proza-

torską Islandii”. Utwory: *Dziecko natury* (1919); *Kilka opowiadań* (1923); *Pod świętą górą* (1924); *Z katolickiego punktu widzenia* (1925); *Wielki tkacz z Kaszmiru* (1925); *Księga narodu* (1927); *Salka Valka* (1931-32); *Niezależni* (1934-35); *Na wschodzie* (1933); *Rosyjska bajka* (1938); *Krótkie spięcie* (1934); *Światłość świata* (1937-1940); *Dzwon Islandii* (1943-1946); *Eroica* (1952); *Stacja atomowa* (1948); *Sprzedana wyspa*; *Ryba umie śpiewać* (1957); *Epoka poetycka* (1963); *Duszpasterstwo koło lodowca* (1968); *Ciągle w tym samym miejscu* (1981); *A lata mijają* (1984); *Dni u mnichów* (1987).

MAJ

7.05 WŁADYSŁAW STANISŁAW

REYMONT właśc. Rejment

145. rocznica urodzin – 1867.

Nagroda Nobla w 1924.

Zmarł 5.12.1925 r. Powieściopisarz i nowelista polski. Uhonorowany literacką Nagrodą Nobla za „wybitny epos narodowy, powieść *Chłopi*. Utwory: *Wigilia Bożego Narodzenia* (1892); *Pielgrzymka do Jasnej Góry* (1894); *Komediantka* (1896); *Fermenty* (1897); *Ziemia obiecana* (1899); *Chłopi* (1902-1909); *Marzyciel* (1910); *Wampir* (1911); *Rok 1794* (1914-1918); *Z ziemi chełmskiej* (1909).

18.05 BERTRANDT ARTHUR RUSSELL

140. rocznica urodzin – 1872.

Nagroda Nobla w 1950.

Zmarł 2.02.1970 r. Eseista, logik, matematyk, filozof, myśliciel i działacz społeczny angielski. Członek jury Anders Österling nazwał go „jednym z najbłyszczliwszych przedstawicieli racjonalizmu i humanizmu, nieustraszoną bojownikiem o wolność słowa i wolność myśli na Zachodzie”. Przez krytyków nazywany Wolterem XX w. Utwory: *Niemiecka socjaldemokracja* (1896); *O podstawach geometrii* (1897); *Krytyczny wstęp do filozofii Leibniza* (1900); *Zasady matematyki* (1903); *Principia Mathematica* (1910-1913) – wspólnie z Alfredem N. Whiteheadem; *Problemy filozofii* (1912); *Nasza wiedza o świecie zewnętrznym* (1914); *Wstęp do filozofii matematycznej* (1918); *Teoria i praktyka bolszewizmu* (1920); *Problem Chin* (1922); *Analiza myślenia* (1921); *ABC atomu* (1923); *ABC teorii względności* (1925; wyd. pol. 2000); *Analiza materii* (1927); *Dzieje filozofii Zachodu* (1945; wyd. pol. 2000); *Filozofia i polityka* (1947); *Ludzka wiedza* (1948); *Niepopularne eseje* (1950); *Mój rozwój filozoficzny* (1959; wyd. pol. 1971); *Mądrość Zachodu* (1955; wyd. pol. 1995); *Zbrodnie wojenne w Wietnamie* (1967; wyd.

pol. 1969); *Autobiografia* (3 tomy, 1967-1969; wyd. pol.: t. 1 1971, 1996, t. 2 1998, t. 3 1999).

28.05 PATRICK WHITE

100. rocznica urodzin – 1912.

Nagroda Nobla w 1973.

Zmarł 30.09.1990 r. Prozaik australijski. Nagrodzony za „epickie i psychologiczne mistrzostwo, dzięki któremu odkryty został nowy literacki kontynent”. White porównywany jest z Thomasem Hardym, Davidem Herbertem Lawrenceem oraz Lwem Tołstojem. Utwory: *Oracz i inne poematy* (1935); *Szczęśliwa dolina* (1939); *Powrót do Abisynii*; *Falszywy pogrzeb*; *Opowieść ciotki* (1948); *Drzewo człowiecze* (1956); *Voss* (1957); *Wóz ognisty* (1961); *Wykolejeni* (1964); *Węzeł* (1966); *Wiwisekcja* (1970); *Oko cyklonu* (1973); *Papuzki* (1974); *Przepaska z liści* (1976); *Sprawa Twyborna* (1979); *Wielkie zabawki* (1977); *Błyszczący kierowca* (1982); *Pod lasem* (1983); *Rysy na szkle* (1984) – *Pamiętniki o wielu i o jednym* (1986).

CZERWIEC

2.06 KARL GJELLERUP

155. rocznica urodzin – 1857.

Nagroda Nobla w 1917.

Zmarł 11.10.1919 r. Powieściopisarz i dramaturg duński. Uważał się też za pisarza niemieckiego. Nagrodzony za „różnorodną twórczość poetycką i wzniosłe ideały”. Utwory: *Scypion Afrykański* (1874); *Arminius* (1874); *Idealista* (1878); *Uczeń Germanów* (1882); *Romulus* (1883); *G-Dur* (1883); *Klasyczny miesiąc* (1884); *Rok wędrowek* (1885); *Brunhilda* (1884); *Tamyra* (1887); *Hagbarda i Signa* (1888); *Minna* (1889); *Księga mojej miłości* (1889); *Herman Vandel* (1891); *Wuthorna* (1893); *Hans Excellence* (1895); *Pastor Mors* (1894); *Młyn na wzgórzu* (1896); *Płomienie ofiarne* (1903); *Pielgrzym Kamanita* (1906); *Wędrowcy świata* (1910); *Złota galgąz* (1917).

7.06 ORHAN PAMUK

60. rocznica urodzin – 1952.

Pisarz turecki. W swoich książkach często opisuje kontakt kultur Wschodu i Zachodu. Literacką Nagrodą Nobla nagrodzono pisarza, który „w poszukiwaniu melancholijnej duszy swojego rodzinnego miasta odkrył nowe symbole zderzenia i przenikania się kultur”. Utwory (przekłady polskie): *Śnieg* (2006); *Nazywam się Czerwień* (2007); *Stambuł* (2008); *Biały zamek* (2009); *Czarna księga* (2011).

28.06 LUIGI PIRANDELLO

145. rocznica urodzin – 1897.

Nagroda Nobla w 1934.

Zmarł 10.12.1936 r. Dramaturg, powieściopisarz i nowelista włoski. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „różnorodną twórczość poetycką i wzniosłe ideały”. Jego sztuki grane są na całym świecie, wiele doczekało się adaptacji filmowych. Utwory: *Radosny ból* (1899); *Elegie nadreńskie*; *Wykluczona* (1893); *Romanse bez miłości* (1894); *Pier Gudro* (1894); *Epilog* (1897); *Nieboszyk Maciej Pascal* (1905); *Starzy i młodzi* (1907); *Lumie di Sicilia* (1910); *Kleszcze* (1910); *Żeby wszystko było jak należy* (1920); *Jak przedtem, lepiej niż przedtem* (1920); *Sześć postaci scenicznych w poszukiwaniu autora* (1921); *Henryk IV* (1922); *Jeden, nikt i sto tysięcy* (1924); *Tak jest, jak się państwu zdaje* (1917); *Każdy na swój sposób* (1924); *Dziś wieczorem improwizujemy* (1929).

LIPIEC

2.07 HERMAN HESSE, pseud. Emil Sinclair

135. rocznica urodzin – 1877.

45. rocznica śmierci – 8.08.1962.

Nagroda Nobla w 1946.

Prozaik, poeta i eseista niemiecki. Nagrodzony przez Akademię Szwedzką za „szlachetnie podniosłą i różnorodną poezję, która zawsze wyróżniała się świeżością natchnienia i rzadko spotykaną czystością ducha”, a także za „talent epicki i dramatyczny”. Utwory: *Madonna* (1896); *Romantyczne pieśni* (1899); *Godzina po północy* (1899); *Pisma i wiersze pozostałe po Hermanie Lauscherze* (1901); *Peter Camenzind* (1904); *Pod kołami* (1906); *Wyszy świat* (1906); *Doczesność*, *Sąsiedzi*, *Manowce* (1906-1911); *Gertruda* (1910); *Rosshalde* (1913); *Przyjaciele, nie tym tonem* (1914); *Trzy opowieści z życia Knulpa* (1915); *Artysta i psychoanaliza* (1918); *Baśnie* (1919); *Spojrzenie w chaos* (1920); *Demian* (1919); *Siddhartha* (1922); *Kuracjusz: notatki z kuracji w Baden* (1923); *Podróż norymberska* (1926); *Wilki stepowy* (1927); *Narcyz i Złotousty* (1930); *Podróż na Wschód* (1930-1931); *Gra szklanych paciorków* (1943).

24.07 HENRIK PONTOPPIDAN

155. rocznica urodzin – 1857.

Nagroda Nobla w 1917.

Zmarł 21.08.1943 r. Powieściopisarz i nowelista duński. Uchonorowany za „prawdziwe opisanie życia współczesnej Danii”. Tomasz Mann nazwał go „urodzonym poetą epickim”. Utwory: *Koniec życia* (1881); *Podcięte skrzydła* (1882); *Obrazki wiejskie* (1883); *Gmina w Sandinge* (1883); *Umiłowany kraj*

(1891-95); *Orli lot* (1894); *Lykke-Per* (1898-1904); *Królestwo umarłych* (1912-16); *Królestwo niebiańskiego mężczyzny* (1927).

SIERPIEŃ

14.08 JOHN GALSWORTHY

145. rocznica urodzin – 1867.

Nagroda Nobla w 1932.

Zmarł 31.01.1933 r. Powieściopisarz i dramaturg angielski. Nagrodzony za „wielką sztukę prozatorską, której szczytem jest *Saga rodu Forsyte*’ów. Utwory: *Cztery wiatry* (1897); *Jocelyn* (1898); *Villa Rubein* (1900); *Wyspiarscy faryzeusze* (1904); *Saga rodu Forsyte*’ów; *Posiadacz* (1906); *W matni* (1920); *Do wynajęcia* (1921); *Srebrna papierośnica* (1906); *Walka* (1909); *Sprawiedliwość* (1910); *Na śmierć i życie* (1920); *Nowoczesna komedia*; *Biała mała* (1924); *Srebrna łyżka* (1926); *Łabędzi śpiew* (1928); *Koniec rozdziału*; *Dziewczyna czeka* (1930); *Kwiat na pustyni* (1932); *Za rzeką* (1933).

18.08 VIDYADHAR SURAJPRASAD

NAIPAUL

80. rocznica urodzin – 1932.

Nagroda Nobla w 2001.

Prozaik i eseista brytyjski. Uchonorowany przez Szwedzką Akademię za to, że „opisuje postkolonialny chaos i jako spadkobierca Conrada maluje zmierzch imperiów z perspektywy moralisty”. Utwory: *Masażysta cudotwórca* (1957); *Ulica Miguela* (1959); *Dom dla pana Biswasa* (1961); *Pan Stone i Towarzystwo Rycerskie* (1963); *Flaga na wyspie* (1967); *Utrata El Dorado* (1969); *W wolnym kraju* (1971); *Partyzanci* (1975); *Zraniona cywilizacja* (1977); *Zakręt rzeki* (1979); *Pamiętnik z Kongo* (1980); *Między wierzącymi: islamska podróż* (1981); *Tajemnica przybycia* (1987); *Pół życia* (2001).

WRZESIEŃ

7.09 SULLY PRUDHOMME,

właśc. René François Armand Prudhomme

105. rocznica śmierci – 1907.

Nagroda Nobla w 1901.

Urodził się 16.03.1839 r. Poeta i filozof francuski, pierwszy laureat literackiej Nagrody Nobla, którą otrzymał za „wybitne osiągnięcia literackie, w szczególności za idealizm, doskonałość artystyczną, a także niezwykle połączenie duchowości i talentu, o czym świadczą jego książki”. Utwory: *Sztance i wiersze* (1865); *Próby* (1866); *Stajnie Au-*

giasza (1866); *Włoskie zarysy* (1866-68); *Samotność* (1869); *Impresje wojenne* (1870); *Przeznaczenia* (1872); *Sprawiedliwość* (1878); *Szczęście* (1888); *Daremną czułość* (1875); *Prawdziwa religia Pascala* (1905); *Psychologia wolnego wyboru* (1906).

25.09 WILLIAM FAULKNER

115. rocznica urodzin – 1907.

50. rocznica śmierci – 6.08.1962 r.

Nagroda Nobla w 1949.

Powieściopisarz, nowelista i poeta amerykański. Nagrodzony za „znaczny i unikalny z artystycznego punktu widzenia wkład w rozwój współczesnej powieści amerykańskiej”. Utwory: *Dzienny sen fauna* (1919); *Marmurowy faun* (1924); *Żołnierska zapłata* (1926); *Moskity* (1927); *Sartoris* (1929); *Światłość w sierpniu* (1932); *Niepokonane* (1938); *Wielki las* (1955); *Zaścianek* (1940); *Miasto* (1957); *Rezydencja* (1959); *Wściekłość i wrzask* (1929); *Kiedy umieram* (1930); *Azyl* (1931); *Requiem dla zakonnicy* (1951); *Zielona gałąź* (1933); *Przypowieść* (1954); *Koniokrady* (1962); *Absalomie, Absalomie* (1936); *Dzikie palmy* (1939).

PAŹDZIERNIK

GÜNTER GRAS

85. rocznica urodzin – 1927

Nagroda Nobla w 1999.

Prozaik, poeta i dramaturg niemiecki, urodzony w Gdańsku. Uehonorowany literacką Nagrodą Nobla za to, że „w swych bajkach przepojonych czarnym humorem odmalował zapomniane oblicze historii. Utwory: *Zalety przepiórek* (1956); Trylogia gdańska: *Błaszany bębenek* (1959); *Kot i mysz* (1961); *Psie lata* (1963); *Plebejska próba powstania* (1966); *Pod miejscowym znieczuleniem* (1969); *Z dziennika ślimaka* (1971); *Turbot* (1977); *Spotkanie w Telgte* (1979); *Szczurzyca* (1986); *Wróżby kumaka* (1992); *Moje stulecie* (1999); *Pelzanie rakiem* (2002).

LISTOPAD

16.11 JOSÉ SARAMAGO

90. rocznica urodzin – 1922.

Nagroda Nobla w 1998.

Zmarł 18.06.2010 r. Prozaik portugalski, laureat pierwszej literackiej Nagrody Nobla dla swojego kraju. Akademia Szwedzka nagrodziła Saramago za to, że „za pomocą przenośni przepojonych fantazją, współczuciem i ironią, pozwala wciąż na nowo chwycić umykającą rzeczywistość”. Utwory: *Ziemia grzechu* (1947); *Baltazar i Blimunda* (1982); *Rok śmierci Ricardo Reisa* (1984); *Kamienna trawta* (1986); *Historia oblężenia Lizbony* (1989); *Ewangelia według Jezusa Chrystusa* (1991); *Miasto ślepców* (1995); *Wszystkie imiona* (1997).

GRUDZIEŃ

21.12 HEINRICH BÖLL

95. rocznica urodzin – 1917.

Nagroda Nobla w 1972.

Zmarł 16.07.1985 r. Prozaik niemiecki. Nagrodzony za „twórczość, w której szeroki ogląd rzeczywistości łączy się z wielką sztuką tworzenia charakterów”. Utwory: *Pociąg przybył punktualnie* (1949); *Wędrowcze, gdy dotrzesz do Spa...* (1950); *Gdzie byłś Adamie?* (1951); *I nie poskarżył się ani słowem* (1953); *Nie strzeżone progi* (1954); *Chleb najwcześniejszych lat* (1955); *O samym sobie* (1958); *Bilard o wpół do dziesiątej* (1959); *List do młodego katolika* (1961); *Zwierzenia kłowna* (1963); *Opuszczenie oddziału* (1964); *Koniec podróży służbowej* (1966); *Portret zbiorowy z damą* (1971); *Utracona cześć Katarzyny Blum* (1974); *Idąc rakiem* (2002); *Ostatnie tańce* (2005); *Przy obieraniu cebuli* (2006); *Skrzynka* (2009).

GRAŻYNA BILSKA

st. kustosz w PiMBP w Kłodzku